

VANJA BULIĆ

Muškarac
u
IZVESNIM
godinama

■ Laguna ■

Copyright © Vanja Bulić, 2013
Copyright © ovog izdanja 2013, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Muškarac
u
IZVESNIM
godinama

Sadržaj

Imam nešto važno da vam pričam	9
Opet mi je stao sat	13
Made in Texas	17
Noć lažnog predstavljanja	23
Arhiv kolektivnog pamćenja	27
Manekeni zakasnelog puberteta	33
Trka za odbeglom mladošću	37
I muške suze su O. K.	41
Ko je (ne)normalan?	45
Babaribe i dedafrajeri	49
Stare krpice za nove lutkice	55
Od čike do gospodina	59
Tajna šifra muzika	63
Ordinacija u plićaku	69
Neka, ja ću	73

Devet je srećan broj	77
Srpska kama sutra	81
One liče na spojene sudove	87
U potrazi za ozvučenom logikom	91
Krik zaljubljenih tetreba.	95
Ja sadašnji i ja nekadašnji	99
Simpatično društvo u čošku.	103
Između dve gumice	107
Romantično putovanje u poznato	111
Regulisanje saobraćaja u krevetu	115
Nešto mi čudno izgledaš	119
Rika rudničkih bikova.	123
Aždaja i njen asistent	127
Lebamasti za poneti	133
Saberem da bih se oduzeo.	139
Lepota neizvesnih godina	143
Slavu slavi srpski domaćine.	149
Beogradžanka za volanom	155
Ponuda koja se ne odbija	159
Branislava Mičić: <i>Viteški podvig</i>	165
<i>O autoru.</i>	169

IMAM NEŠTO VAŽNO DA VAM PRIČAM

Zrele godine! Četrdesete? Pedesete? Šezdesete? Dok sam bio đak, roditelji su me grdili zbog nemirluka govoreći kako je Steva iz komšiluka, moj vršnjak, zreo, takoreći – čovek. Sve mi je mirisalo na Darvinovu teoriju prema kojoj sam ja još bio u stadijumu majmuna, a Steva se uspravio i počeo da razmišlja o životu kao da nema podršku tate i mame. Zrelost sam polako osvajao... U dvadesetim godinama, kada sam pomislio da sam zaista zreo, u zavičajju sam se sreo s novom provokacijom.

U selu Krš, na Durmitoru – kao u mnogim selima – na centralnom mestu na zidu gostinske sobe nalazi se veliki zastakljeni ram, u koji se ubacuju malene fotografije najdražih. Tu se mogu naći slike s venčanja bližih i daljih rođaka, zabrinuti mladići zagledani ulevo (takvo je vreme bilo!), uslikani u lokalnom foto-studiju u dalekom mestu gde su služili vojsku... Zabrađene strine, unuci u pelenama i poneki kadar snimljen na

asfaltu, tamo gde su, posle školovanja, ostali nečiji sinovi i kćeri, najpre uplašeni, a zatim rešeni da osvoje velegrad. Mlade u venčanicama, tankog struka – poslednje sećanje na savršenu liniju pred udaju...

Među tim fotografijama, kockicama u mozaiku nekad smirenog života, našli su se i moji stričevi, s kapom na glavi, namršteni, izborni kao stene na Lubardinim slikama, pa mi se nekada činilo da je veliki slikar umesto u kamenje zavirivao u lica mojih predaka. Strina mi ih je stalno iznova predstavljala.

– Ovo je Mirčeta. Ostavio šestoro dece. Umro siromah u triest i šestoj godini života. Ovo je pokojni Radoman. Četvoro dece. Otišô siromah u četres i prvog... Ovo je... – nabrajala je moja strina.

U njihovim ranim četrdesetim, s ispunjenim životom koji im se iskrao kao pesak što sklizne iz otvorene šake, pretke sam tada doživljavao kao starce. Bili su ne samo zreli već prezreli ljudi, čiji se životni put zatvorio a da, zaokupljeni radom i borbom za preživljavanje, pravo zadovoljstvo življenja s najdražima nisu ni okusili.

Kada sam zakoračio u njihove godine, smejao sam se sebi nekadašnjem i razmišljanju o mojim pokojnim stričevima kao starcima. U trideset i sedmoj dobio sam, nakon prvog sina, i blizance. Sebe sam tada video kao mladog tatu koji se parkom šepuri s troje muške dece, zaviruje u kolica mladih mama večno spreman da daje savete o odgajanju dece, kao da ih je on rodio. Bio sam nameran da širim porodicu u godinama koje nailaze. Rat iz devedesetih ugasio je moju želju zvanu – ćerka...

Uz brzo odrastanje dece, čemu se roditelji raduju kao da to teče mimo njih i njihovog ulaska u zrele

godine, jednog dana kao da sam se probudio iz dugog mamurluka i primetio, zagledan u svoj lik u ogledalu, kako strahovito podsećam na rođake s fotografija zadenutih u ram na centralnom zidu gostinske sobe u zavičaju. Isto visoko čelo, zalisci, kosa prošarana, zabrinut pogled... Jedina razlika bila je u tome što na glavi nisam imao ovalnu kapu sa četiri ocila. Ta kapa je bila još jedan ram na fotografiji stvarajući utisak klaustrofobije, dodatnog pritiska na sve što su učinile godine prebrzog življenja.

I shvatih da sam ušao u ozbiljne zrele godine, u koje su moji stričevi zakoračili gotovo četvrt veka mlađi. Uslovi života su se promenili, posebno ishrana, skočio je standard, promenila su se i razmišljanja o tome ko smo i šta smo na ovoj planeti koja pluta kao čestica u moru bez kraja i početka.

Uzalud sam se batrgao vođen mišlju kako mogu još uvek da se pobijem sa čovekom mlađim dvadeset godina od sebe, kako mogu u predvečerje da trčim oko solitera kao zaludno kuće, kako redovno igram odbojku na DIF-u, da se još uvek za lepom ženom okrenem kao da me ošinula struja... Sve su to bili samo dokazi da je mladost iščilila i da moram da se pomirim s onim što piše u krštenici.

– Nisi ni svestan da si u najboljim godinama – govorio mi je otac. – Tek sad ćeš umeti da se raduješ malim stvarima.

Pomislio sam kako me teši, mudro pomiren sa činjenicom da život neumitno uvire u nevidljivu reku. A ubrzo sam shvatio da je najbitnija stvar upravo to

saznanje da nismo večni i da postoji ta nevidljiva reka koja neće nestati kao ponornica.

Pa, kad je već tako, hoću da u zrelim godinama živim kao da sam tek zakoračio u život. Neću da se majmunišem kao u gimnaziji, neću da trčim za svakom suknjom kao u dvadesetim, neću da držim predavanja mladim mamama kao u tridesetim, neću da se satirem na poslu kao u četrdesetim, neću...

Kako ću onda da živim? Poštovani čitaoci, pripremite se za avanturu koja počinje ovim uvodnim tekstom. Imam nešto važno da vam pričam...

OPET MI JE STAO SAT

*Zašto bi trebalo zakonom regulisati upotrebu
u medijima reči starac i starica?*

Gde je granica između zrelog čoveka i dede? Kada se pitanje tako postavi, može se zaključiti da je deda u stvari – prezreo čovek. A prezrelo voće može biti slađe od zrelog. Setite se samo prezrele smokve, koja puca od sokova. Znam šta sledi posle ovih nekoliko redova: ko logično razmišlja, ko je još uvek u zrelim godinama (ili samo tako misli nesvestan gde je granica), reći će – kiselo grožđe. A pisac ovih redova, možda malo povređen, uzvratice – bez starca nema udarca. I tako unedogled.

Kakve tek muke nastaju kada bi trebalo upotrebiti reč starac! A za sve je kriva nauka, koja ne uspostavi red na vreme, pa se ne zna ko je mali a ko starmali. Zbog toga kasnije nastaju razne lingvističke greške, koje nekoga raduju a nekoga ljute.

Da li ste nekada pročitali da uz ime poznatog političara u zagradi piše koliko ima godina, pa u narednom pasusu, umesto njegovog imena i prezimena, piše samo

– starac? Niste, naravno. Da li ste ikada pročitali da uz ime i prezime Ivo Andrić, na primer, piše – starac. (Zamislite naslov „Starac dobio Nobelovu nagradu“.) Kad je reč o piscu, u zagradi se često navode njegove godine da bi čitalac mogao da se odredi prema tekstu, jer nije isto kada se čita knjiga mladog i knjiga zrelog pisca. Ne mislim na kvalitet već na način promišljanja o veoma bitnim stvarima u životu. O ljubavi, na primer. Momo Kapor je u *Folirantima* pisao o ljubavi na jedan, a u *Konteu* na sasvim drugačiji način. Prva rečenica njegovog romana *Una* glasi: „Kad sam je video, stao mi je sat.“ U zrelim godinama nije nosio sat. Zbog straha od stresa.

Margaret Tačer je bila u poznim godinama „prvi čovek“ Engleske, pa niko nije upotrebio uz njeno ime reč starica, već su joj tepali Čelična Ledi. Zamislite da neko uz ime vremešne estradne zvezde stavi reč baba ili deda, starac ili starica! Ma koliko bilo malicioznih novinara, to se još nije dogodilo. Sjajne glumice u poodmaklim godinama još uvek plene šarmom, jednim od retkih bogatstava koje čovek ne može da kupi. Zamislite da se u novinama pojavi naslov „Starica ponovo dokazala svoju veličinu na daskama koje život znače“.

Pominjanje umetnika i njihovih godina možda će nekog čitaoca naterati da kaže kako je to budalaština jer je umetnik uvek mlad, maltene čovek bez godina, duh koji hoda i oplemenjuje sve oko sebe. Da li bi reči baba, deda, starac, starica unizile njihovu umetnost, umanjile njihovu veličinu koju su mukotrпно gradili? Ne bi, sigurno, ali bi bilo onih koji bi pomislili da im se

pisac podsmeva ili, ne daj bože, time najavljuje njihov neizbežni kraj.

I evo nas na razmeđi dva poimanja reči starac i starica ili, tačnije, dva shvatanja vremena mudrosti, kada ljudsko biće isijava duhom zanemarujući čulna uživanja. U kriminalističkim rubrikama, uz ime i prezime uhapšenog ili oštećenog obavezno u zagradi piše koliko godina ima. Čovek će se zgroziti nad svačijim zločinom, a posebno nad onima koje su počinili zreli ljudi, puni životnog iskustva, uz koje su morali da nauče šta je u jednom društvu dozvoljeno, a šta nije. Godine su, dakle, bitne u takvoj vrsti tekstova. A zbog prevođenja tih godina u imenice, mnogi od mojih vršnjaka (i posebno vršnjakinja) dobijaju nervne napade!

Evo primera: „Starac (56) silovao...“, „Mladić opljačkao i silovao staricu (55)“. U tekstu ispod naslova „Starci pedofili najzad dolijali“, uz njihova imena piše da imaju 57 i 60 godina. Dela koja su učinili zaista su monstruoza. Uvek ću se zalagati da budu najstrože kažnjeni i zaista mi je žao što je ukinuta smrtna kazna. Silovanje i pedofilija zaslužuju javna pogubljenja – ma koliko ova rečenica izazivala gnušanje boraca za ljudska prava. Praksa nas uverava da ta vrsta zločinaca uvek ponavlja zločin, a blaga kazna ih samo ohrabruje. Ovaj pasus u jednom laganom tekstu o muškarcu u izvesnim godinama ima puno opravdanje kada se reči starac i starica stave u pogrešan kontekst.

Uz ime zrelog pisca, političara ili glumca nikada se neće naći reč starac, a za onoga ko čini zločin, posebno u tabloidima, obavezno se dodaje reč starac ili starica. U oba slučaja, razlog je isti: da se neko pominjanjem

tih reči (ne) unizi! Konteksti su različiti, ali je suština ista. Iako je Platon pisao o idealnoj državi kojom vlada savet mudraca (savet staraca), naši vlastodršci bi se silno naljutili kada bismo ih tako nazvali. A kada se reč starac stavi uz ime kriminalca, onda je namera pisca teksta da se tim određenjem istakne monstruoznost! Maltene – takav zločin se morao dogoditi jer u njemu učestvuje podli starac spreman na sve!

Moj kum Mile, koji je dobio unuka pre ostalih drugara iz najužeg društva, s ponosom ističe da je deda. I obavezno dodaje kako njegovom unuku Milivoju nisu potrebne igračke jer on ima svoju igračku – dedu. Otišao je čak i korak dalje. Sada tvrdi kako više nije samo deda već i čukundeda, iako ima unuka od nepune tri godine. On to ovako objašnjava: „Ja sam deda koji čuka, dakle čukundeda.“ Jednom sam ga pitao da li to znači da je – starac?

– Nikoga nisam ubio, niti silovao... A to znači da neću pročitati u novinama da li sam starac ili nisam – rekao mi je sasvim ozbiljno samozvani čukundeda.

MADE IN TEXAS

*Za pad nataliteta nisu krive pospane rode
već tesne farmerke.*

U mojim godinama o farmerkama mogu da govorim na dva načina; sa setom ili s ponosom. Sa setom: kad sam bio tinejdžer, ulazak u farmerke značio je za mene osvajanje slobode. S ponosom: još uvek mogu da uđem u farmerke, ali nisam siguran da sam i onda, a još manje danas, uspeo da osvojim slobodu, bar ne onoliko koliko su sužnji pevali o njoj.

Ali ovo je preozbiljan uvod u tekst o farmerkama, koje su i danas jedan od mojih zaštitnih znakova. Da bih razumeo sebe danas u farmerkama, moram da se vratim malo unazad i fenomen „teksas“ sagledam s filozofske, tj. ozbiljnije strane, koja ne trpi šalu. Što bi rekao Brana Crnčević: „Kad neko ne zna za šalu, treba ga ozbiljno zajejavati.“ Pa, stvari stoje ovako.

Ove godine je rođeno jedanaest hiljada beba manje nego lane. Oni koji u svemu traže logiku reći će kako za to nisu krive rode već posustali i posrnuli muškarci, tesni stanovi, standard koji je najzad počeo da skače,

nedostatak ventilacije u velikim gradovima, sve veći broj šonja, feminizam, prevlast ženskih nad muškim hormonima tamo gde bi trebalo da bude obrnuto i tako dalje. Još pre dvadeset godina, tada osamdesetogodišnji Radosav Avramović zvan Grba, sa Zlatibora, zadnja pošta Tornik, izjavio je sledeće: „Ako treba, mi Zlatiborci ćemo organizovati radnu brigadu koja će doći do Beograda da malo poradi na natalitetu. Kao najmlađi, ja ću biti vodonoša.“

Mediji i poslanici (oni što su opstrukciju u krevetu pretočili u opstrukciju u skupštini) oštro su napali uzročnike pada nataliteta i žestoko opalili sve one koji rovale i, najčešće uz podlu pomoć najbliže trafike ili apoteke i proizvoda koji se tamo nude, podržavaju opoziciju čiji je zadatak da nas bude sve manje. Međutim, nije napadnut najbitniji uzročnik pada nataliteta! A to su – farmerke!

Prvi put javno iznosim podatke koji nedvosmisleno govore o jednoj smišljenoj imperijalističkoj akciji čiji je zadatak delovanje na najreproduktivniji čovekov organ. Da nismo na vreme otkrili ovo podlo delovanje, svi bismo otišli u navedeni organ! Neprijatelj je, dakle, među nama, identifikovan je, obeležen i valja ga uništiti. Svojom podlom politikom uspeo je da se uvuče u tekstilnu i modnu industriju i odatle nam diktira život bez plodnosti. Dokaze je lako naći jer se pad nataliteta poklapa s periodom dolaska farmerki na ovo područje.

Zar nagla pojava dece kod onih koji pod stare dane napuštaju prvo i uleću u novo bračno gnezdo, predstavši da nose farmerke, ne govori upravo o tome koli-ko su bili sputavani, a sada, pošto su uleteli u široke

pantalone, ponovo osećaju onaj stari nemir u preponama, odakle se širi (misli se na nemir) na ostale delove tela. Sve je više ćelavaca koji guraju kolica a da nisu deci u tim kolicima deke već očevi...

Farmerke su sve uže, pa je tako nestalo nekoliko veoma bitnih odrednica veša koji se nosi ispod njih. Kod žena se to manifestuje na sledeći način: da bi donji veš strpale u farmerke, on je morao da se smanjuje do nepodnošljivih granica, do takozvanih tangi. Nekada je, kažu stručnjaci za ovu oblast, trebalo razgrtati ženske gaće da bi se došlo do guze, a danas je obratno; razgrće se guza da bi se došlo do gaća.

Kakve su manifestacije kod muškaraca? Sve češće ispod farmerki ne nose donji veš! A Vuk Karadžić je, pre gotovo dvesta godina u knjizi *Crven ban*, zabeležio sledeće narodne stihove: „Đevojka je muške gaće prala, mirisala će su muda stala.“ Šta sada da miriše dotična devojka?!

Sigurno ste hiljadu puta analizirali muškarca u farmerkama. Za takve analize naučnici koriste moment kad muškarac prilazi. Odmah se vidi da li je levak ili dešnjak, jer njegove farmerke uzimaju anatomski izgled organa koji pokrivaju. Uočavaju se kolena, čukljevi, produženi deo leđa, a posebno se ističu polni organi, pa čovek (a naročito žena) ima utisak da ih gleda kao da su mu (joj) na dlanu.

Poslednjih pedeset godina, što je, mora se priznati, jedna od pozitivnih tekovina farmerki, svi studenti koji su polagali anatomiju dobijali su dobre ocene ako se pitanje odnosilo na spoljašnji izgled polnih organa.

Zujanje po gradu je postalo najbolja vežba iz anatomije, jer su eksponati bili takoreći ispred nosa. A vežbati na lešu i živom čoveku obloženom teksasom – nije isto. Čovek u teksasu je, ipak, mnogo živahniji, mada leš svojom mirnoćom uliva izvesno poverenje.

Krojači su još jedan dokaz pogubnog delovanja farmerki na natalitet. U navedenom pedesetogodišnjem periodu, ta vrlo profesija je izgubila neke svoje ranije dobro poznate navike. Ako je neko i dolazio da sašije pantalone (za matursko veče, svadbu ili neku drugu manifestaciju lažnog predstavljanja), krojač nije morao da izgovara čuvenu rečenicu: „S koje strane nosite aparat?“ Zašto bi to radio kada se na mušteriji obučenoj u farmerke sve to vidi i golim okom?! (Maliciozni će upotrebiti izraz – mikroskop). Možda će neka ženska osoba, iznenađena tom rečenicom, raširiti oči, jer se zna da one aparat uvek drže po sredini. Muškarci su se, što bi političari rekli – po tom pitanju, uvek delili na leve i desne, s tendencijom ulaska u centar.

Dakle, još su krojači namirisali da se nešto čudno događa s muškim organizmom i posebno s nekim njegovim delovima. Farmerke su, svojim direktnim uticajem na reproduktivne organe, učinile da muškarac nađe zadovoljstvo u samim farmerkama, a ne, na primer, u nežnom ženskom organizmu ili nekim njegovim delovima. Svi oni koji su nosili tesne farmerke (a sada su se opametili) znaju da su uvek imali osećaj da ih neka čvrsta ruka u predelu međunožja steže i održava telesnu temperaturu na određenoj visini.

Posle generacije udarnika koja nam je u posleratnom periodu podarila mnogo dece i napunila porušene

škole, došla je teksas-generacija sa zamišljenom rukom na vitalnom organu. U teksas-brakovima rađano je uglavnom po jedno dete, i to zahvaljujući svadbenom odelu. Posle dva dana provedenih u svadbenom odelu, mlad organizam se brzo navikne na prirodni položaj svojih organa, pa u opštem oduševljenju reaguje i nekim svojim reproduktivnim osobinama kao što je, na primer, začće novog ljudskog organizma (vidi kod Brema, pod *sisari*).

Farmerke, kao jedan od elemenata specijalnog rata, pokazale su svoje razorno dejstvo još u nekim domenima života i rada. Čitali ste sigurno kako se povećava broj mladića koji zbog fizičkih deformiteta bivaju privremeno oslobođeni služenja vojnog roka. Zašto se otvoreno ne kaže da su farmerke i tu dale svoj negativni doprinos praveći od naših mužjaka u najboljim godinama – šonje s priveskom u pantalonama umesto na pantalonama! Pronicljivi članovi regrutnih komisija nisu od regruta zahtevali ni da se skidaju. Čim obučeni regrut stane pred komisiju – sve je jasno. Farmerke su od mnogih ponosnih mužjaka napravile bedne narcise koji su, svesni činjenice da se još u izlogu vidi šta ima u dućanu, gurali u džep (levi ili desni) po dve ili tri maramice, klip od kukuruza, maminu četku za kosu, oklagiju, motorcangle, fen za kosu i slične stvari. Kako je, na primer, muškarac s tako naduvanim džepovima kasnije uopšte mogao i smeo da se skine pred ljubljenom kad bi to značilo da će biti provaljen?! Tako je i nastala izreka za ofucane farmerke – „kao da ih nije skidao pet godina“.

Šta uraditi da se sve gorenavedeno u narednom periodu izbegne? Pre svega, u skupštinskim aktima i zakonima u kojima se govori o natalitetu valjalo bi identifikovati farmerke kao ljudoždere i zahtevati njihovo proterivanje s naše teritorije. Uostalom, u školi smo učili da se t(T)eksas nalazi u Americi... Ako bi se tako naudilo nekim našim proizvođačima farmerki i modnim kućama, onda bi zakonom trebalo zabraniti nošenje farmerki bar u vreme kada je muški organizam sposoban za reprodukciju...

Nekome će sigurno sve ovo izgledati klimavo. Zato iznosimo krunski dokaz: ako ste pažljivo pratili reportaže o rekorderima u broju dece, sigurno ste zapazili da uglavnom ne nose farmerke. Njima se čak i ne vidi s koje strane nose aparat a opet im nikad nije palo na pamet da u džepove trpaju motorcangle, klipove kukuruza, oklagije i fenove za kosu!